

76
10-2-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΤΟΛΕΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΟΛΟΓΟΣ
Αριθ. Έρευνας III, 76/1970

Α'.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

7-34 Ιανουαρίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΟΙΚΗ ΠΕΡΙΦ. ΓΟΥΤΥΝΟΣ
ΥΠΕΞΙΟΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΚΑΤΩ - ΜΟΥΛΙΩΝ

Αριθ. Πρωτ. 20

Π Ρ Ο Σ

ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

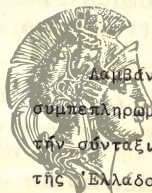
ΑΘΗΝΑΣ

ΑΠΟΣΤΕΛΛΕΤΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

"Συμπεληρωμένον έρωτημα-
τολόγιον Δαογραφικου ύλι-
κου".

ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ: Ι.



Δαμβάνω τήν τιμήν νά έπιστρέψω
συμπεληρωμένον έρωτηματολόγιον, διά
τήν σύνταξιν Δαογραφικου "Ατλαντος
της Ελλάδος". Συνημμένως άποστέλλω
καί Ι9 φωτογραφίας σχετικās πρός τό
κείμενον του έρωτηματολογίου.
'Η συλλογή εγένετο είς τό χωρίον Μού-
λια Κάτω ύπό του ύποφαινομενου διδα-
σκαλου Ζωάκη Κων/νου, του Δημοτικου
Σχολείου Μουλίων Κάτω Μονοφατσίου Κρή-
της.

0

Εν Μουλίοις Κάτω τη 3-2-1970

Δ/ντής του Σχολείου

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΩΑΚΗΣ

Διδάσκαλος

03

KEATON

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



·ΑΘΗΝΑΝ

Παρά τον έλλογγο κίνδυνο

ῥαγάστα νυβανύου νήτ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

ՀԱՅՔԱԳՐԱԴԱՐԱՆ ԸՆԴՈՒՄ

Պարտադիր թոշակներ

ΟΤΕΝΕΓΕ ΝΥΟΛΛΟΥ Η'

ῥῆς τοῦ ἀπὸ πρὸς αὐτὴν

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΟΛΗΝ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ

• 2PT

-мүрүтүбүз үчүн өңүтүп берди."

- Ηλεκτρομαγνητική ρύπανση

• 1108 •

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Μούλια Κάτω*
(παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας *Μονοφατείου*,
Νομοῦ *Ἡρακλείου*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Κων/νος*
Ζωάκης..... ἐπάγγελμα *Λιδοεργαλός*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Ἀγία Βαρβάρα Ἡρακλείου*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον *ἔτη (6)*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Κων/νος Δραφουντάνης*.....

ἡλικία... *64*... γραμματικαὶ γνώσεις... *τελειόφοιτος*.....
... *Δημοτικῶν*... τόπος κατὰγωγῆς *Ἀνώχεια*.....
... *Μυλοποτάμου*... ἔτος ἐγκαταστάσεως *1920*.....

ΑΡΑΔΗΜΙΑ..... ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *Διὰ σποράν αἱ πεδιναί*.....
καὶ διὰ βοσκήν ποιμνίων αἱ ὄρειναι.....
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *Ὑπῆρχαν χωριστά*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
εἰς γαιοκτήμονας Τούρκους.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *Ἡ περιουσία διανέμεται ἀμέσως μετὰ*.....
τὸν γάμον τῶν τέκνων.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

.. εἰς ἀμφοτέρας

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. Δὲν ὑπάρχον τεχνῖται

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

.. οἱ Ἕλληνες χωρικοὶ μὲ ὀλόκληρον τὴν

.. οἰκογένειάν των

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισα-κατόροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;...

.. ἐλέχοντο σημισακάτορες .. κ.θ. κατωτάτην

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; .. εἰς εἶδος ..

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζονται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐπὶ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

.. ἔρχεται ἐποχικῶς δὲν ἐχρησιμοποιοῦτο ..

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .. Ναι .. καὶ προήρχοντο

ἀπὸ τὰ χειτουνιά χωριά

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .. Δὲν .. πηγαίνανε πλουτεῖν μόνον ..

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .. Δὲν .. πηγαίνανε μόνον ..

δ'. 1) Πῶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Μόνον με ζωϊκὴν κόπρον βοῶν καὶ αἰγῶν πρᾶβειν.....

2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; .. Τὸ ἔτος 1924

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Τὸ σιδηροῦν μονόφτερον... εἰς τὸ 1922 καὶ τὸ δίφτερον τὸ 1937. αἱ δ. μηχαναὶ τὰ 1966

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερον, δίφτερον κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Ἀπὸ τῶν τύπων σιδηροῦ ἄροτρον, οὐ παρκοῦν τὸ μονόφτερον καὶ τὸ δίφτερον. Τὸ μονόφτερον χρησιμοποιεῖται δι' ἐκχερᾶσιν καὶ τὸ δίφτερον διὰ σποράν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

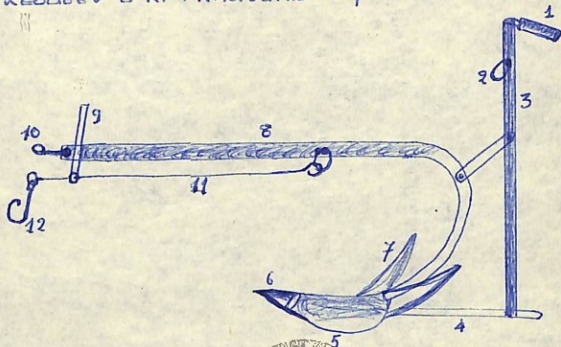
3..... 6..... 9.....



2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) .. Ἀπὸ τὸ 1960

3) Μηχανὴ θερισμοῦ .. Ἀπὸ τὸ 1969

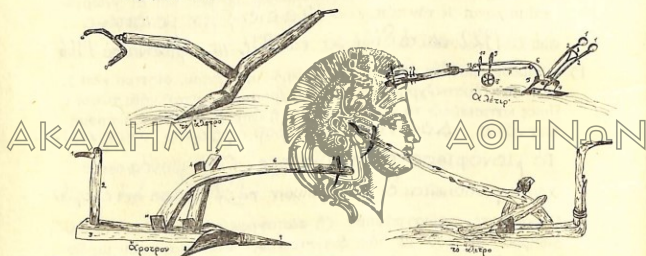
Σελίς 3 & 6. 1. (συνέχεια): Διὰ πρώτην φορά εἰδηροῦν ἄροτρον
ἐκατεσκέυασεν ὁ κ. Γκλαβάνης Γεωργίας ἐκ Βόλου. -



ὀνομασθῆναι μερῶν ἀρότρον.

- | | | |
|--------------|-------------|----------------|
| 1. χεῖρακῶνι | 5. μάννα | 9. σπάθη |
| 2. χαλκός | 6. ἄνι | 10. ρέουλα |
| 3. ἔχερη | 7. παρούσια | 11. ἀκροσταβάρ |
| 4. ποδάρ | 8. σταβάρ | 12. κατσόνι. |

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). Δέν. ἡλθε.
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ ... 1960.
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
 τὸ ξύλινον ἄροτρον κατεσκεύαζεν εἰδυμὸν
 ῥεχνίτην ἐν τῷ χωρίῳ Γέρκερη
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;



- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Έάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι ἦταν τὸ ἴδιο πάντοτε. ἕνας τύπος.



ὕνι



ὕνι

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;... πλακεῖ.....

- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ἐκ ξύλου (πρίον)

χειρὶ δάβει

ἀροτρία

ἐξοφά

κατεσφί

κατεσφί

κατεσφί

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

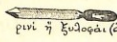
σκεπάρνι... σάφαμα... ἀρίδακι.



πριόνι

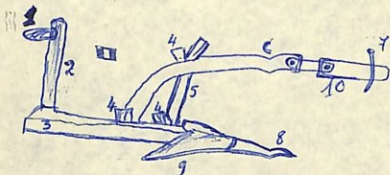


ἀρίδα



ρινι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

Σύγχρονον ἄποτρον:



1. ἔχρη.

2. ἔχρη

3. ποδάρι

4. 66ήναι

5. $\sigma_{\alpha\beta}$

6. σταβίοι.

- 7 κατακλείδι

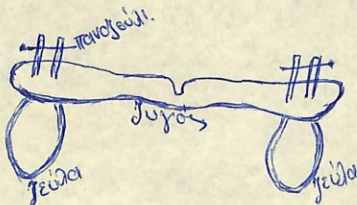
8. Svi.

3. παρουσία

10. Δικροσταυρά.

Τὸ σταβάρι δὲν ἦταν μονοκύρματο ἀλλὰ
δύο κομμάτια: σταβάρι καὶ ἀκροσταβάρη.

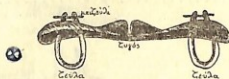
Zuxòs.



8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. βόες.. ἵπποι.. ἡμίονοι.. ὄνοι.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; βόες καὶ ὄνοι ἀνά δύο.. ἵπποι καὶ ἡμίονοι ἀνά εἷς

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἤτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ἦτο καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.....



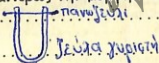
Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

① Παραμένει ὁ ἴδιος παρακείμεν φωτογραφία

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. πανωζεύλι



11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). λοῦρα

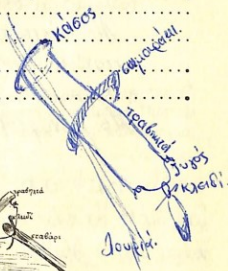
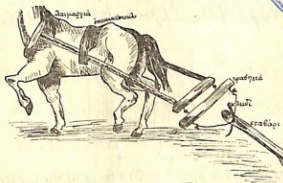


12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ἀπὸ τοῦ 1945

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Παρακείμεν φωτογραφίας

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....



ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας. Ὁ ἄνδρας, ὡς υπηρέτης τοῦ ἀγροῦ. γεωκεκτημένων... Σήμερον εἰς τὸν τόπον... ἰδιοκτητῆς ἐνίσταται εἰς τὴν γεωργίαν.

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον, (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) ... ἄνδρας εἰς τὸν ἀγρόν. Σήμερον δὲν ὑποδέχεται πρὸς παραθέσιν φωτογραφίας.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... Καὶ, ὅν ἀρότρον γίνεται εἰς τὴν φωτογραφίαν.

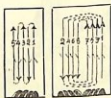
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία). Με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλάκας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..Με' διπτερο ὄροστρον.. ἀνοίγονται.. αὐλακίαι...
..κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

..Με' μονότερο.. ὀργώνεται.. περιφερειακῶς.....



+

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; ἔγινετο καὶ γίνεται με τὸ μονότερο ντάμες καὶ με τὸ διπτερο σπορέι...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακίαν ; ..Μάλιστα..
..με' αὐλακίαν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ; ...Σε ἀνώμαλα μέρη.....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.
Τὸ ὕνι νὰ εὗρεται παράλληλα
..με τὰ σταβάρη.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. Δέχ. ἀλλὰ εἰς τὰ ὑνὶ εἰς μανένον
..... ὀργώματα

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Γίνονται ὀργώματα .. Ἔνα τὸ Φεβρουάριο.
Μάρτιο καὶ λέγεται Καλλουργία .. Ἔνα τὸ Μάιο καὶ
λέγεται διβόλισμα .. Ἔνα τὸν Οὐτῶβριο καὶ λέγεται
-Ανέκωμα .. καὶ ἔνα τὸν Νοέμβριο καὶ λέγεται ἀπορία.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ἔνα ὀργωμα κατὰ τὸν Ιανουάριο καὶ ἔνα φεβρουάριο
την ἡμέραν ἐποχὴ καὶ ἐν συνεχείᾳ φύτευμα

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

... Μεσὶ ἔνα χρόνον .. δι' ἄγρανάπαυσιν

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; 2. ἔως 3. διὰ καὶ εἶδος καλλιέργειας καὶ κατὰ περιόδους.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ὁποροβάκι, ἔξ. αὐτοῦ στήν μαπήλα .. εἰς τὴν ὁποῖαν διασκορπίζεται .. μετὰ χέρι

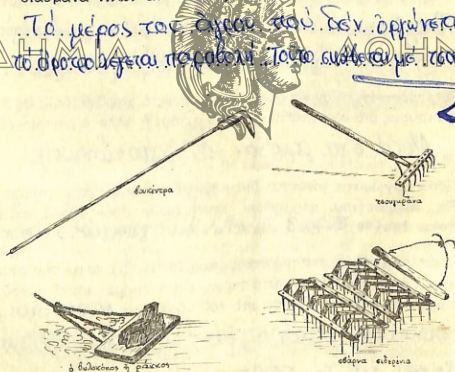
β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτριάσιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψοειδῆ σιδηρὰν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; .Ὅλα τὰ μέρη τοῦ
ἀρότρου... μετὰ τὸν μίστρουτα, ὅστις εἶναι τῶσα-
δατημένον εἰς τὸ ἄκρον τῆς βουκέντρας.....
Ὁ μίστρουτας γέχεται... εἰς... θοὺ βί.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); .Γίνεται ἰσοπέδωσις... μετὰ... ξυλῶ...
πορτα (εὐβάρνισμα).....



3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
τσάππ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).


Τὸ μέρος τοῦ ἀγροῦ τοῦ δὲν ὀργώσεται μετὰ
τὸ ὄργωμα γέχεται παρὰ τοῦ... τοῦ εὐαρίνου μετὰ τοῦ...



γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάππα κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρήσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Σκαλίδι  Σπατιά 

καὶ δίκην 



σκαλίδι



σπατιά

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Ἡ βοσκομένη... διὰ τὸ... καὶ ὁ ἄλλος...
... χωρὰ γ. 100

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο, ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Ὅλα ἀρκεῖ γὰρ εἶναι ἐκτεταμένα...
κακίστα σε ἐκτακτικῶς...
ρεθύνει σπατιά πρὶν τὸ ὄργωμα...
ἀπὸ σπατιά πρὶν τὸ ὄργωμα.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

.....
.....

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

καὶ πρὸ τοῦ 1920 μὲν...
γεωμήλων ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια.

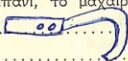
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

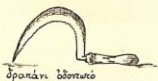
1. τοιτρέτο



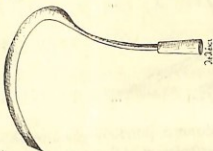
2. δρεπάνια



3. τὸ δρεπάνι με κόψη.



δρεπάνι ὀδοντωτό



δρεπάνι με κόψη

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

Τὸ τοιτρέτο ἔχει φύλλον λατὴ μῆκους ὡς 10 πότους.

καὶ ἡ λεπίδα ἔχει αὐτῆς 10 ἀνὰ μῆκος. Ἡ δρεπάνια

εἶναι μεγάλο δρεπάνι ἐκείνουδε σιδήρου καὶ πεποιητὴν ἵστανται ὅραται

2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσης) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Δέν ὑπάρχουν



κόσσα

3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Δέν ὑπάρχουν δρεπάνια με ὀδοντωτὴ κόψη



4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο κατεσκευασμένη ἀπὸ ξύλο ὁ σιδηροῦς σκελετὸς δέν ἔχει ἰδιαίτερα ἀνομαλία

5) Ποῖος κατεσκευάζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά εργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ... *Ο. Χαλκίον*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *Ο. Θερισμός μετὰ τὰς χεῖρας εἶναι ἐν χρήσει καὶ σήμερον διὰ τὰ ρεβιθία, φαμὴ καὶ ρόβη*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σικάλις κλπ. ... *Δεξιὰ πεντε... μετὰ εἰκοσι ἐκατοστά*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται)

ἀκατάριστα λεγόμενα αἰαλαμιά ... *Δ. Θ. Η. Ν. Ν.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ... *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν τὰ πιάσματα καὶ ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ*

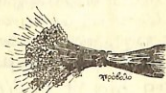
4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ πιάσματα τοποθετοῦνται ἀνὰ ἑ. ὁμοῦ ἢ μετὰ εὐρίσκονται πρὸς τὴν ἰδίαν κατεύθυνσιν

Μετά τόν δερισμόν ἀμφοτέρωθεν τὸν
δετήν ἓνα ἢ δύο παιδιά ἢ γυναῖκες
καί συγκεπρῶνουν τὰ πιάσματα
μιστά στὸν δετήν καὶ αὐτὸς τὰ κάνει
δεμάτια. ἔπειτα ὁ λευβαλητής μέ-
λῳα τὰ μεταφέρει στοῦ ἁλώνι,
ὅπου μὰδε εἶρεται, καὶ (σφαχτός) σκη-
ματίζει τὴν δεμῶνια.

Τοιοῦτοτρόπως περὶ τοῦ ἁλωνιοῦ
τοποθετοῦνται πολλαὶ δεμῶνιες,
Μετά ἔρχεται ὁ ἁλωνισμός.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Ἀγκαιές*



γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἦρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

*θερίζουν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες. ὁμοῦ. Δὲν ὑπῆρ-
χον. ἐπαγγελματίαι θερισταί, ἀλλὰ ἕκαστος
θερίζει τὰ δικά του στάχυα.*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι· με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; . *Αἱ γυναῖκες* ...

*βάλλουν εἰς τὰς χεῖρας των ποταμίας καλῆται, ἀπὸ
τῶν αἰσθάνων των ὁποίων πρὸς βέλχουν τὰ δάκτυλα .
Οἱ ἄνδρες ἔφερον εἰς τὴν μέση των μετα-
ξωτὴν ἰωνήν αἰς 4 μέτρα (πρὸς ἄσος κοσμάκης).*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; Ἐδίδετο καὶ δίδεται προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν ἐνάρξεως... Διὰ τοῦτο ὁ θερισμός ἀρχεται Δευτέρα.
- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν καὶ τραγουδοῦν... ᾄδοντες... ματὰ τὸν θερισμὸν... ἀρχοντας... ματιράδες... Ἄλλες ὅταν εἶναι μαλο καὶ ἄλλες ὅταν δὲν εἶναι μαλό...
- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.). Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔστιμον.
- Μετὰ τὸ τέλος τοῦ θερισμοῦ, ἀφήνουν ἓνα μέρος, μὴ πλαιῖ ἡ δασοει (περίπου 1 τ.μ.) διὰ τὰ προυνιά. Ἄλλοι πάλι θέτουν σφυριστατό. Θερισμένο ἓνα μέρος στάχυν γιὰ τὰ πουνιά.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;
- Τὸ δέσιμον τῶν θερισμένων σταχύων γίνεται ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν, δὲν διαδεχεται ὡρισμένην ἡμέραν διὰ τὸ δέσιμον.

— Ὅσο καιρὸν θερίζομε βασιλεῖα καὶ βασιλῆα
καὶ ἄλλα ποθερίζοιμε ὅσω μωρὴ κασίδη.

— Πάντα παύτῃ παραβολῇ με βαίνεισιν καὶ θερίζω
χρὴ νὰ με δέξηται ὁ βοριάς καὶ ὁ νότος νὰ μαυρίσω.

— Μὰ νὰ εἰς πάρῳ δέλω ὅτι καὶ δὲ εἰς παίρνῳ ἀνέμῳ
εἴμιε νὰ ποθερίζοιμε νὰ δέτωμε εἰς ἄλῳν.

— Δὲ μοῦ βολεῖ νὰ εἰς ἄκαπῳ χιανὶ νὰ καλοκαίρι
καὶ δὲ μ' ἀφήνει νὰ σταθῶ τοῦ δραπανίου τὸ χέρι.

— Καιρὸν εὖ κάνει καὶ λιχνῶν καὶ χεὶς χαρὰ μεγάλην
μὰ δὲ χυρίσῃ καὶ βοριάς καὶ δὲ τὸ ποῦμε πάλιν.

— Ἄν τὸ σπαρμένον δὲν εἴη ἐπιτυχία τότε λέγε:

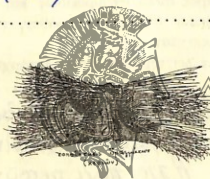
— Ὅσο βραδυάσῃ καὶ εὐσπεινὰ χαίρομαι εἰς ἀρχαίτες
εἰ ὁ νοτιοὺς καὶ τὴν κερὰ λαλοῦμαι εἰς τὴν μάστιγιν.

— Καὶ νὰ ἡ ἀγάπη εὖ εἴη τὸ μακρὸν σπαρμένον
διὰ μέγα νὰ ποθέσῃ καὶ εἴπα πῶς δὲ εἰς παίρνῳ.

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ ἀφέντικος (παραγωγὴς) ἔδενε τὰ στάχια
μαί· τὶς χεριές· τὶς λουβαλοῦσαν τὰ πα-
δί· ἢ· οἱ γυναῖκες· τὰ δεμάτια ἐδέ-
νοντο μὲ σπάρτα ἢ μὲ μυρτιάς ἢ μὲ
βρόμη ἢ μὲ κριθή· ἐξιδιὼν ἐργαλεῖον
δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Μετὰ τὸ δέσιμον τὰ δεμάτια ἐμέναν
ἐπὶ ἴδιον μέρος.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας ἤρχισεν τὸ ἔτος 1920... Ἡ σπορά γίνεται ἀναλόγως τῶν καιρῶν συνθηκῶν... κυρίως τῶν Φεβρουάριου καὶ Μαρτίου.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

Μὲ αἰλέρι ἢ σκαλίδι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπὴ, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

Ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα, παλαιότερον ἐγίνετο μόνον μὲ αἰχουρά.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *Δὲν ἐμαλλιεργεῖτο σανὸς εἰς τὴν πρεσχίν.*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) *ἤφρανευ... χόρατου δέν...*
ἐγίνετο... εἰσαόλου... εἰς τὴν... περιοχὴν...
.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Τὰ δεμάτια διὰ τὸν ἀλωνισμόν μετεφέ-
ροντο ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀλώνι.
.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεταί ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ; Ὁ χώρος τοποθε-

τήσεως τῶν δεματιῶν λέγεται δεμωνοστάσιον. Ἀποτέ-
της γίνεταί σέ. σχῆμα ὅπου παραδίδου ἢ τραπέζιον.
.....

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγίνετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ;

Ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν τὸ ἀλώνι διὰ τὸν
ἀλωνισμόν τῶν σιτηρῶν.
.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποίαν θέσιν ;

Τὸ ἀλώνι κατασκευάζετο ἔξω
τοῦ χωρίου... περί τὰ 150... 200 μέτρα...
.....

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Πρῶτον. τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν.
.. (μικρὸν - μικρὸν .. τὸ ἀλώνι σου νῦν καὶ μοι καὶ σοῦ)

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

.. ἄρχεται ἀπὸ 20. ἰουνίου ἕως 30. ἰουλίου .. περὶ του

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .. τὰ ἀλώνια ἦσαν καὶ

εἶναι χωματάλωνο. ἔχουν ὠμίτινα περὶ του 6 μ.
.. περιφερειαῶν ἐκείνων μὲ πλάκες

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο)· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

Πρῶτον. μαλαρῖζει τὸ ἀλώνι ἀπὸ τὰ χάρτα,
ἔπειτα γέρνει νερό καὶ τὸ καταβρέχει μετὰ
κατόπιν ρίχνει καὶ αἶχουρ καὶ μετὰ βάζει ..

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; Ἡ ὥς ἄνω προετοι-

μασία γίνεται πρὸς τὰ τεχνικὰς ἀρχάς .. τὸ μετὰ
μετὰ τὸ ξανακαθαρίζουν καὶ ρίχνουν τὰ ἀλάχνα ..

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

Σελὶς 19 § 7 (συνέχεια)

Ἀπὸ ἓνα μέρος τῇ περιφερείᾳ δὲν κλείεται καὶ
 σχηματίζει εἴσοδο καὶ ἔξοδο διὰ τὰ ὑποδύχεια κ.
 Δίπλα στὰ αἰλώνι καὶ στὰ βορνό μέρος αὐτοῦ
 τοποθετεῖται καλύβι ἀπὸ καλάμια ἢ βούρλα
 διὰ νὰ ποικιάδουν οἱ ἐρχόμενοι. —

Σελὶς 19. § 8 (συνέχεια)

μέσῃ τῇ βότῃ καὶ τῷ παταῶν, ὥστε νὰ γίνῃ σκληρὸν
 Μετὰ τῷ σκουπίζει (καθαρίζει) ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ ἐν
 συνέχειᾳ βάζει βούτσες (κόφρον βόων) καὶ τὸ ἐ-
 παλθίφει. —

τὰ σταχυὰ ὁμοιομόρως στό αἰλῶνι.
Γίνεται δηλαδή τὸ στρώσιμο ἀπὸ 15 ἕως
20 δεμάτια καὶ μετὰ βάζουν πῦρ πύρρὸν
αἰλῶνι (περιφεραιαίως) ἐσωτερικῶς, περίπου
40 δεμάτια. Τὰ δεμάτια αὐτὰ λύνονται καὶ
τὰ σταχυὰ διασπορίζονται στό αἰλῶνι
κατὰ τὴν ὥρην τοῦ θάλασματος. —

Σελίς 21 § 8. (συνέχεια)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς τὸ πλάτω μέρος τοῦ βλασούρου ἔχει μεταγ-
λυκὰ ἐλάσματα μαδί μετ' ἀποσχίδας σκληροῦ
λίθου. τὸ σχῆμα του ἔχει ὡς ἔξω:



Χρήσιμ: προσδένεται τὸ βλασούρον στό ἵσυχό τοῦ ἀλόχου.
Ἦναι ἄνδρες μαδύμενος ἢ ἰστάμενος ἐπὶ τοῦ βλασούρου
διευθύνει τὸ ἀλόχο μετὰ χάρμους. Πολλὰκις τοποθετεῖται
ἐπὶ τοῦ βλασούρου ἕνα μετρώνι διὰ τὴν ἀποδοτικωτέρα
ἐργασία. —

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.

Ἄλωναυτοὶ δὲν ὑπάρχει. Ἡ κατασκευὴ τῶν δεμάτων γίνεται ὡς ἑξῆς: Βάζουν ἓνα ἓνα τὰ δεμάτια μέσα σὲ ἄλωνα καὶ ἀφ' οὗ τὰ λύθουν διασκαρπὸν τὰ



11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοπορήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἄλωνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός, σπρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

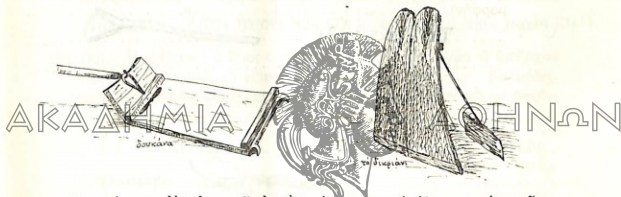
Δὲν χρησιμοποιεῖται διὰ τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν ζῶα διὰ τοῦ τρόπου τῆς καταπατήσεως.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνιοῦ. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

...Ἄνευ ἁλωνιστικοῦ μέσου δὲν γίνεται
ἁλωνισμός.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐζευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.



Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βολώσσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἁλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; ... Εἰς τὸν τόπον

μας ἀπαντᾷ ἁλωνιστικὸν μέσον, ἀνομαζόμενον
βωλώσσυρος... εἶναι διὰ τὸν δίσκον, δύο σανίδων ἡνω-
μένων διὰ κρόνον, ἐμπρὸς καὶ πίσω.....

Διαστάσεις βωλώσσυρου: Μ. πλάτος 1,70 μ......

πλάτος 1 μ.... Ἡ προμηθευτὴ ἐγένετο ἀπὸ Σιγούρου.

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

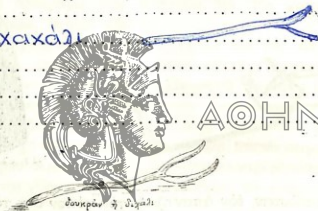
Ὁ ἀλωνισμός ἀρχεται ἀπὸ τὴν 9^{ην} πρωινῆς.
καὶ διαρκεῖ ἕως τῆς 5^{ης} ἀπογευματινῆς.....

12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὸ διχάλι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ



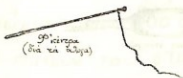
δουκράν ή δικάλι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
τους στόχους ;

Μαζεύει τὰ ρίπτει.....

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). Ἦσαν ἐν
χρήσει τὸ βουκέντρι, μ. π. π. 1, 5 μ. ἢ 2 μ. κατασκευασμένη
ἐκ ξύλου. ἔσθ' ἐν ἄλλοις γέρει νηματαρεθ.....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἄλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος λέγεται δούλα.... Καθ' ἡμέραν ἡ κυρία ἔβρισκε 9 στρώσεις.....*



- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα) *Μάλαμα. Ὅταν κατασκευάζω μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ λέγονται μάλαμα.*

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μετὰ ἰδικὰ τοῦ ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. σποπᾶνδες, καλούμενοι ἀλωνισταὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ εἰς αὐτὰ καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν. *Ἐπὶ τὴν περὶ τὴν μάλαμα λέγουσιν οἱ ἴδιοι καὶ γεωργοὶ (παλαιότεροι).....*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα). *Δὲν ὑπῆρχεν ἄλλο ἐργαλεῖον.....*

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; *Δὲν ὑπῆρχε.....*

20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).. *Μόνο.. τὰ ρεβίθια καὶ τὴν*

ραμὴν κοπανίζον.. μὲ τὴν κοπανίδα.. ~~ἐξ ὧν.. μῆκος 2,40 μ.~~



κόπανος στρογγυλός



ξύλο καμπύλῳ διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀγροῦ δημητριακῶν...



τὸ δικάλλο



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο ἀπὸ τὰ μείζονα οἰκονομικά
γενεῖα.. ὡς.. μεγάλοι παραγωγοὶ δὲν κοπανίζον..
τὰ δημητριακὰ.. ἀλλὰ τὰ.. ἡλώνιζον..*

21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Τὰ εἰρηραὶ δὲν... ἐκπαυλῆτα... διὰ τοῦτο... ὅταν... δὲν... εἶχαν... ψυμάει... ἐλεγον... Πάχαμε... μι... τῆτα... νάχαμε... ἄο... αὐτὰ... εἶσαν... καὶ... μιὰ... χειροφυλάκιστα... εἶσαν... .. τ' ἄλωνα... τὰν... τὰτο...*

- 22) Κατὰ τὸ ἄλωνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; *ἐτραγουδοῦσαν... ἄλωνα... μαυράδες... γύρω... γύρω... γὰρ... τοῦ... καὶ... τ' ἄλωνα... διὰ... τοῦ... καὶ... ὁ... μαρτὸς... τ'... ἄλωνα... τοῦ...*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἄλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Τὸ ἔτος 1960... τὴν ἐπὶ...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΕΛΦΙΝΕΩΝ ΚΑΙ ΔΕΛΦΙΝΕΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἄλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα* (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα* πῶς λέγεται τοῦτο* (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. *Πέχονται... μάλαμα... καὶ... μαλῆ... μέ... τὴν... παλαίμη... καὶ... τὸ... θρινάκι... .. λειῶμα... σωροῦ... ἐπὶ... ..*



*Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

Λειτουργία: Ἡ ἀλωνιστικὴ μηχανὴ τίθεται εἰς κί-
νῃσι μὲ τραυτέρ μὲ ἓνα ἱμάνηα (λουρί).

Τὰ δευμάτια ἀνεβαίνουν ἐπάνω εἰς τὴν πρόμα-
τῆς μηχανῆς μὲ τὸ ἀναβατήριον. ὅπου δύο ἐρχοῦνται
λύνουν τὰ δευμάτια καὶ ῥίπτουν τοὺς στάχτας
εἰς τὴν πρόμα αἰχμαλιές-αἰχμαλιές. —

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Μετά τὸ λίχνισμα, μεταρρώνουν ἐπάνω στοὺς σωροὺς ἐνα θρινάκι... λέγεται, ὅτι τὸ ἔθιμον αὐτὸ γίνεται διὰ νὰ τὸ μεταρρώσει ὁ Χριστός, καὶ νὰ πληρώσει.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

...Μὲ τὸ θρινάκι καὶ τὴν παλάμι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνέμιζει) ἄνδρας, γυναῖκα; εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἁμοιβῇ ;

...καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅχι εἰδικῶς.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

λέγονται κωνύλια. Ὁ καρπὸς αὐτῶν κωνύλια. ὁ σταχυρίζεται μετὰ τὸ θάλαττον... εἰς τὸν τόπον μας γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα, ὅχι διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ἀλλὰ μετὰ τὸ θάλαττον.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δευτέρον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο ; πῶς λέγεται ; (Ἐν

(Περιγράψατε λεπτομερώς τούς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)



.....παράγειρος.....παλάμι ἐκ ξύλου.....

- 7) Ὃταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

γ' 1) Ἦταν ἐτοιμασθῇ γίνετο σωρὸς. Σωρεύεται μὲ τὴν παλάμη καὶ τὸ βλαβή. Χαράσσεται σταυρὸς (+) μὲ τὸ φτυάρι, τὸ φτυάρι οὐ μετὰ βάθους στὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ. κατόπιν γίνετο ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ μετάνοια (δυναμὸς ἐπὶ τοῦ ἐδάφους) καὶ προσκύνησις τοῦ σωροῦ. ἄλλοι οἱ παρενρινωμένοι τὸν μιμνησθαι...

- 8) Ἄλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Δὲν ὑπάρκουν.....

γ' 1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ;

Ἡ ἀποθήκευσις τῶν ἀχυρῶν ἐγίνετο εἰς
ἀχυρῶνας ἐντὸς τῆς οἰκίας ;

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;

... εἰς τὴν περιοχὴν μας .. δὲν .. γίνεται ..
... διαλογή τοῦ σπόρου
.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

... Δὲν ὑπάρχει τοιαύτη συνήθεια
.....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς πρῶτον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΘΝΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἄναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Μόνο τὸ Λάββατο καὶ Μεγάλα κατὰ τὴν ἐν-
νήσια ἀνάβουν φωτιά καὶ καίτε τὸν
Ἰούδα

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

Τὸ Μεγά Λάββατο κατὰ τὴν 12^{ην} νυκτερινὴν
καὶ εἰς τὴν αὐτὴν τῇ γεωγραφίᾳ
.....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.. Η φωτιά λέγεται ἀφανός ..

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

.. Τά παιδιά ..

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, ἀπό ποῖον μέρος ; .. Η. Συλλογή ..

.. γίνεται ἀπό παιδιά μου .. ἐπ' αὐτοῦ ..
.. νύχθια .. νά κλέβωται τὰ ξύλα .. εἰς αὐτό ..

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

.. Συμμετρῶς γίνεται ἀπό παιδιά .. Μαζεύουν κλάματα
εἰς μόνον .. ἐπ' αὐτοῦ .. ὅταν τὸν κῆπον
ρίπτουν .. τὰν πέτρων .. ἐπ' αὐτοῦ .. ὅταν τὸν
μαζεύουν ..

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαι, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα Τ. κ. Κυριακή τοῦ

Πάσχα .. οἱ γυναῖκες .. μαζεύουν τὸν πετρω-
μένο .. ἔδω (στάχτη) .. εἰς τὸν πηγαῖνον στῆ-
.. περβόλια .. ὅπου μου .. πασιπλήθουν τὰ φυτὰ
.. διὰ τὴν ματασταγήν .. ὁ φύλλος ..

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

.. οὐδὲν τοιοῦτον γίνεται εἰς τὸ μέρος
.. μου ..

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Ἰῖς πῆν. ἐκωτέρω. τιμὰ. εἰς γοῖαν. παραπλῆς
 ἐπὶ πλάτα. καὶ. διάφορα. ἄλλα. ξύλα. (δάφνη).
 ... οὐδ' ἐν ἑτέρῳ.

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς) . Ζωγραφίσαν...

τὰ παιδιὰ τὸν Ἰούδα. ἐκάνω. ὡς. μὲν. κέφα
 χαρτί. (κ.τ.μ.) εἰς ὅταν. θύναται. πῆ. γυμνὰ. τὸν
 ἔδωξαν. ἐκάνω. καὶ. ἔκαλετο.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

[Κωνσταντ. Ν. Ζωάκης, διδασκάλος.

Ἡ συλλογὴ αὕτη ἐκένετο ἀπὸ τῆς 7. ἕως πῆν
 31 Ἰανουαρίου 1970].

Μοῖνα Μορογρεῖον.

Ζωάνης Κωβέ.

19 Γεωργαδίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ

ἄροτρον δίφτερον

2

ἄροτρον μονόφτερον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΩΝ



εἰς αὐτὴν



AKAΔ

ΑΘΗΝΑΝ

γ



1



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

2





βαλόνιος



αλων



ΑΚΑΔΗΜΙΑ

αλων ΑΘΗΝΩΝ



ΒΑΝΔΑ

ΚΟΒΚΙΝΟ



AKAΔHMIA



ACHTNON